

ra = ll. *poa tremula*, fr. *tremblante* (*Observ.* II, 325). *Escaparrar* 'llevar les paparrtes', val., especialment en sentits figurats: «t'enviaran a *escaparrar* galgos o a un'atra còsa pijor», MGadea (*T. del Xè* I, 52; de nou I, 161). Del cast. *garrapata* ve el castellanisme vulgar val. *garrapata* 'gavell, patolla, colla de mala gent' o que almenys ho són als ulls de la «bona gent»: «la *garrapata* de farautes y descamisats que freqüenten els clubs y les lògies» [valga'ns Déu!], MGadea (*ibid.* I, 285). *Paparram*; *paparrer*. *Paparró*; *paparroner*. *Paparrulla*. *Paparrusca*.

¹ Per més que acompanyi l'orval, que ha tingut ús terapèutic, no es veu cap raó per suposar, com fa el *DAG*, que *paparra* hagi estat el nom d'una herba medicinal; tampoc tenim seguretat que existeixi l'acc. botànica que donen el *DFa*. i *AlcM*, herba insecticida [mata-poll]: és de témer que es tracti de suposicions d'algun aficionat, a base de la interpretació del passatge de Turmeda, i de l'antic principi curanderil «similia similibus curantur» més o menys confoses amb *paparotes/paparoles* noms de planta parònims. En el text de Turmeda és clar que es tracta d'una recepta de fantasia humorística, on *paparra* deu ser l'insecte, «ingredient» repugnant i insignificant, com els que el precedeixen. *Paparra* ja el va posar com a 'mata-poll, staphisagria' Belv.; en el qual ja hi pot haver això i, alhora, confós amb el cast. ant. *javarraz*, *habarraz*, port. ant. *falparraz* (1318), i àdhuc *paparraz* (1642); que, com indicà Carol. Michaëlis (*RLus.* XIII, 222-4), provenen de l'àr. *ḥabb ar-ra's* literalment 'grans del cap'. En tot cas, doncs, s'ha d'esborrar *paparra* com a nom català d'herba. — ² En part hi ha mera homonímia amb el cast. *alcaparra* 'tàpera' = gr. *κάππαρις* id., mot potser també en part hispànic, car hi ha poblacions *Cápara*, *Caparra*, a Extremadura; i *Κάπαραι* i *Caperenses* ja apareixen, per allà, en Ptolemeu, Plini i itineraris romans; veg. Holder III, 758; i alguna cosa en va escriure Tovar (crec a propòsit de les inscripcions votives a Trebaruna, 1955).

Paparrutxa, castellanisme horrend i poca-solta per *falòrnia* (*enganyifa* etc.) *Papat*, V. *papa*, *pap* *Papaterra*, *papatx*, *papatxada*, *papau*, V. *pap*

PAPAVER, nom savi de la 'rosella', dita *papàver*, *-avèris*, en llatí. Sense que mai hagi estat percebut com un mot pròpiament català, figura en algun text més o menys tècnic de caràcter biològic o agronòmic (vegeu, p. ex., cites de llibres dels Ss. XIV i XVII en *AlcM*). No es pot desmentir del tot, ni menys es pot assegurar, que en certs noms populars i locals de la rosella no resti algun adulterat grau de supervivència del nom llatí de la planta, condicionat per interpretacions reiteratives alliterants, i adaptat a denominacions improvisades, del llenguatge infantil o juganer: alguna d'elles resulta d'una aplicació d'un nom de moixó (en particular la puput) amb pretextos de tipus folklòric.

Coromines explica en una nota a «Les Hores d'Amor Serenes» (1913): «El poble i sobretot la mai-

nada, dóna el nom de *pupuruputs* a les roselles, cap a la banda de l'Empordà; quan aquests versos foren escrits tenia el propòsit de donar-los un caràcter alhora íntim i pueril: perdoni el lector l'aire de la composició, que no fou escrita per ser publicada, i per donar-li un altre caràcter s'hauria de modificar massa». L'havia enviada c. 1902 a la seva núvia, o poc abans o poc després: «El *pupuruput* treu el cap sobre l'herba. / — Encara no véns, rosada del matí? — / El *pupuruput* torça el coll d'enyorança: / les herbes el gronxen i es torna a adormir; / la brisa encantada pel clar de la lluna / s'aixeca lleugera veient-la finir / --- / i un cant d'estiuada dels camps ha sorgit / ---» (*O. C.*, 1279 i n. 9).¹ És clar que en la forma d'aquest mot empordanès prepondera aquell ingredient folklòric, i no obstant tampoc no podem assegurar que algun temps no romangués encara algun *papurot com a vàpid regust reduplicant del mot llatí (cf. el cas fonètic de *PAPALLONA*), metamorfozat cada cop més sota el model del nom de la puput. En una glosa mallorquina se li dóna el nom de *Pere Puput* (*AlcM*, s. v. *jull*). Guardem-nos d'assegurar quina és la forma més originària: la cosa probable és que n'hi hagi part en totes dues.

Si a Terrassa s'usa *paparota* o *paparola* amb el mateix significat (*AlcM* i *BDC* XVII, 40), se'n pot dir cosa semblant; per ventura també *papellides*, *AlcM*; però aquest sembla acumular-hi un error de lectura de *pagellides* 'barretets'. La Flora d'Ant. C. Costa (n.º 207) dóna *pàpoles* com a nom del *Lepidium draba* L. a «Lleida» (planta afí a rosella); cf. Simonet, allí s. v. *ABABOL* (ací vol. I, 1b). El *DAG*. *paravans* 'roselles' a Tortellà, i a Olot *paravans* o *paramans* (propagació de nasalitat) pot sortir de *paravera(r)s* col·lectiu amb haploglògia i metàtesi.

DERIV.: *Papaveràcies* [Labèrnia 1840]. *Papaverina* [*DFa*].

¹ Aquella cançó ve a ser com una continuació o renovellament de l'anterior, del mateix llibre: «¿Per què torces el coll si la diada / no passo al costat teu? / --- / Tu ets la meva Nadala, tu ets l'Auroora / --- / els camps de blat no en tenen de *roselles* / tan hermoses com tu / ---» (*O. C.*, 1278): aquesta consta que la hi havia enviada pel Nadal de 1900.

⁴⁵ *Papa-xinxera*, *papa-xolla*, V. *pap* *Papelengues*: no hi ha tal mot en el dicc. d'Escrig: es tracta d'una de les desvergonyides invencions de Llobart (copiada per MGadea i *AlcM*), que potser tingué a la vista, sense entendre'l, el nom de tela que hem documentat a *PAPA Papellides*, V. *papàver* i *pagellida Papellina*, V. *papallona* *Papenyany*, V. *pap*

PAPER, mot pres del b. ll. *papýrus*, adaptat per via semiculta a una terminació catalana quan descabdellàrem la fabricació de paper apresada dels àrabs i moros: mot i indústria que la nostra nació transmeté després a totes les altres llengües i nacions d'Europa. □ 1.ª doc.: 1249.

«Carga de pebre: 2 sous, 2 drs.; carga de bata-falua, id; --- carga de lacha, id.; carga de *paper*, id.; carga